

Hiv

Smittskyddsläkarnas smittskyddsblad

Smittrisk

Du har en infektion med hiv. Hiv smittar sexuellt, via blod och från hiv-infekterad mor till barn under graviditet, förlossning och amning. Sexuell smitta sker vid samlag, vaginalt, analt eller oralt. Smitta via blod kan ske vid blodtransfusion, nålstick från smittad person eller delande av injektionsverktyg. Smittrisk finns också om smittat blod kommer i kontakt med slemhinna i öga eller mun eller på hudår. En hiv-infektion läker inte ut. Den infekterade bär på viruset hela livet och kan överföra smitta även under pågående behandling. Behandling minskar antalet virus i kroppen och fördröjer/förhindrar utvecklingen till aids. Behandling av hiv är kostnadsfri för patienten. Hiv smittar inte vid sociala kontakter. Det är vid sexuell kontakt och om du blöder som du ska vara försiktig.

Symtom

En del smittade får en kortvarig feberperiod, primärinfektion, med ont i halsen, svullna lymfkörtlar och utslag 1-4 veckor efter smittillfället. Även andra symtom kan förekomma. Andra märker ingenting. När immunförsvaret efter flera år försvagas uppkommer andra symtom och så småningom olika infektionssjukdomar eller cancer, vilket innebär att aids-sjukdomen har utvecklats. Behandling mot hiv förhindrar detta förlopp.

Yrkesverksamhet

Symptomfri hiv-infektion leder normalt inte till begränsningar i din yrkesverksamhet.

Graviditet och amning

Du kan som hiv-infekterad man eller kvinna få hjälp så att du och din partner kan bli gravida med minimala risker för smittöverföring till barnet och osmittad partner. Gravida kvinnor infekterade med hiv förlöses vanligen med kejsarsnitt. Hiv-infekterade mödrar ska inte amma.

Barn med hiv

Barn infekterade med hiv har samma rätt till kommunal barnomsorg som andra barn men kan ha särskilda behov att ta hänsyn till. Behandlande läkare ska informera förälder eller annan vårdnadshavare till hiv-infekterade barn om de riktlinjer som gäller generellt för barn med hiv i förskola/skola. Information till personal i förskola/skola om ett barns hiv-infektion kräver medgivande av förälder/vårdnadshavare. Förälder/vårdnadshavare och barnen får via behandlande läkare successivt åldersanpassad smittskyddsinformation.

Kondom ett bra skydd

Kondom är ett mycket bra skydd mot hiv och andra sexuellt överförbara sjukdomar och ska användas under hela samlaget. Kondom ger även skydd vid oralsex.

Hygienråd

Hiv smittar inte vid vanliga sociala kontakter men tänk på att ditt blod kan vara smittsamt om du råkar börjar blöda, ex vid tandköttsblödningar eller från sår. Dela inte toalettartiklar som

rakhyvel eller tandborste med andra. Lägg förband även på småsår. Om någon hjälper dig och riskerar att få blod på sig ska denne använda plasthandskar. Förpacka nedblodat material innan det kastas. Blodfläckar på till exempel golv torkas bort med vatten och exempelvis såpa eller något desinfektionsmedel, exempelvis klorin.

Förebyggande åtgärder

Om en person i din omgivning kan ha blivit smittad via sexuell kontakt utan kondom (eller om kondomen gått sönder), via kontakt med ditt blod eller på annat sätt finns möjlighet att ge förebyggande läkemedelsbehandling. Kontakta omedelbart din behandlande läkare eller infektionsklinik/jour.

Eftersom man kan ha hiv utan att veta om det är det viktigt att de som kan ha smittat dig – eller som du kan ha smittat – blir smittspårade och kommer till läkare för undersökning och information. Full sekretess gäller vid smittspårningen och din identitet kommer inte att avslöjas för kontakterna.

Om provresultatet visar att du är smittad med hiv, är du skyldig att medverka vid smittspårning.

Förhållningsregler

Smittskyddslagen innehåller följande förhållningsregler som rör hur du ska undvika att andra personer blir smittade. Det är din behandlande läkare som beslutar vilka av nedanstående förhållningsregler som gäller för dig.

- Du kan beröras av inskränkningar när det gäller arbete eller deltagande i annan verksamhet där det finns risk att smittspridning kan ske.
- Du får inte ge blod, donera sperma, ägg, organ eller vävnad för transplantation.
- Om du injicerar narkotika måste du ha egna sprutor och kanyler och inte låta andra använda dessa. Du får inte använda gemensam blandningskopp och injektionsverktygen måste förvaras så att de inte utgör en smittrisk för andra.
- Du måste berätta att ditt blod är smittsamt när du söker tandvård, sjukvård eller vid andra tillfällen där skarpa verktyg används och blödning kan uppkomma, som vid tatuering eller "piercing".
- Du är skyldig att före samlag informera din tilltänkta sexualpartner om att du är infekterad med hiv. Detta gäller för samlag där penis är inne i slidan, för analt samlag, för oralsex och annan sexuell aktivitet som innebär risk för smittspridning.
- Vid samlag där penis är inne i slidan, ändtarmen eller munnen ska kondom/femidom användas under hela samlaget. Vid annan intim kontakt ska femidom/slicklapp användas under hela den kontakten.
- Dela inte toalettartiklar som rakhyvel eller tandborste med andra. Lägg förband även på småsår.
- Du måste komma på de återbesök som din behandlande läkare anser nödvändiga.

Sjukdomen du blivit smittad med är allmänfarlig enligt smittskyddslagen. Du är därför skyldig att följa de förhållningsregler din läkare ger. Om du begär det ska smittskyddsläkaren pröva förhållningsreglerna.